

พฤติกรรมจิตอาสาและปัจจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมจิตอาสาของ นักเรียนอาชีววิทยาลัยจุลมนิอุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ

Volunteer Behavior and Factors Related to Volunteer Behavior of Chulamanee Uthumporn Phisai Vocational College Students Sisaket Province

ธัญญาสิริ ฉันทสวัสดิ์¹, กุหลาบ นวลสาย² และชลลดา มีทอง³

¹คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี โทรศัพท์ 093-3299986 e-mail: thanyasiri140955@gmail.com.

²วิทยาลัยอาชีวจุลมนิอุทุมพรพิสัย ศรีสะเกษ โทรศัพท์ 082-154082 e-mail: graperose21@gmail.com.

³คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี โทรศัพท์ 088-5818791 e-mail: paw0713@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมจิตอาสาของนักเรียนอาชีววิทยาลัยจุลมนิอุทุมพรพิสัย 2.) เปรียบเทียบปัจจัยพฤติกรรมจิตอาสา ของนักเรียนอาชีววิทยาลัยจุลมนิอุทุมพรพิสัยจำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2561 ตามสาขาวิชา จำนวน 5 สาขาวิชา ดังนี้ วิชาอิเล็กทรอนิกส์ วิชาการตลาด วิชาคอมพิวเตอร์ วิชาช่างยนต์ วิชาการบัญชี และวิชาก่อสร้าง รวม 298 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถาม 6 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1.) พฤติกรรมจิตอาสา ส่วนที่ 2.) การรับรู้ความสามารถ ส่วนที่ 3.) การเห็นคุณค่าของตนเอง ส่วนที่ 4.) แรงจูงใจจิตอาสา ส่วนที่ 5.) การมีตัวแบบอย่างด้านจิตอาสา และส่วนที่ 6.) การรับรู้การสนับสนุนทางสังคม แบบสอบถามมีการตรวจสอบคุณภาพหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC = 0.8 -1.00 และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ทั้งฉบับได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .768 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ One-Way ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า ด้านพฤติกรรมจิตอาสาสาธารณะของนักเรียนอาชีวศึกษา มีพฤติกรรมจิตอาสาอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 ด้านการรับรู้ความสามารถตนเอง อยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.64 ด้านการเห็นคุณค่าตนเองอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 ด้านแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 ด้านมีตัวแบบอย่างจิตอาสาอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 และด้านสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับสูงมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 เมื่อเปรียบเทียบปัจจัย 6 ด้าน กับสาขาวิชาที่ต่างกันพบว่าไม่มีความแตกต่าง ครั้งนี้ยังพบจุดอ่อนของปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านพฤติกรรมจิตอาสา ด้านการรับรู้ความสามารถตนเอง ด้านการเห็นคุณค่าตนเองและแรงจูงใจการเป็นจิตอาสา ควรโดยจัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพจิตอาสาให้เป็นรูปธรรม และมีประสิทธิผลเกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อวิทยาลัย และตัวนักเรียนต่อไป

คำสำคัญ : พฤติกรรมจิตอาสา ปัจจัยพฤติกรรมจิตอาสา จิตสาธารณะ

Abstract

The purposes of the research were 1) to study factors relating to volunteer's behavior of vocational students, Chulamanee Uthumphonphisai 2) To compare volunteers behavior levels validated by their study program. The vocational students were used as sample in the research with students in academic year 2018 from 5 subject areas, as follows: Electronics, marketing, computer, mechanics, and accounting, in total 298 people. The tools

that we used for data collection in this study was a questionnaire to measure five level of volunteer behavior in six aspects: 1. Volunteer behavior 2) Efficacy 3) Self-esteem 4) Volunteer Motivation 5) Role models for volunteering and 6) Social support awareness. The questionnaires was quality checked for content validity and IOC = 0.8 -1.00. The questionnaire was analyzed the confidence value (Reliability) of the whole questionnaire has a reliability equal to .768. The statistics used for data analysis are Frequency distribution, percentage, mean, standard deviation and One-Way ANOVA statistics

The results of the research showed that Regarding public voluntary behavior of vocational students, voluntary behavior was moderate level average of 3.30. Self-ability at moderate level with an average 2.64. Regarding self-esteem was at moderate level average of 2.93. Motivation was at Moderate level average of 3.40. Role model for volunteering at a high-level average of 3.59. And social support very high-level average of 3.74. When comparing 6 factors with different disciplines, there is no difference. This time, the weaknesses of 4 factors were also found, within voluntary behavior these were self-efficacy in terms of self-esteem and motivation. Research shows that volunteers should help create a project to develop the potential volunteer spirit to be proactive and productive, resulting in good results for the college and students.

Keywords: Voluntary behavioral, Voluntary behavioral factors, Public mind

1. บทนำ

จิตอาสา (Volunteer Mind) เป็นคุณลักษณะหนึ่งของมนุษย์ที่สังคมในประเทศ ในปัจจุบันนี้กำลังต้องการ สังคมต่างมุ่งหวังให้บุคคลยึดถือ และนำมาประพฤติปฏิบัติ ซึ่งแสดงออกโดยมีความเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนมนุษย์ การให้ความช่วยเหลือ การเสียสละให้กับคนอื่นอย่างเต็มใจ การดูแลใส่ใจสิ่งแวดล้อมและชุมชน เป็นทุนสังคมที่ประเทศไทย และทั่วโลกกำลังผลักดันให้เกิดขึ้นเพื่อที่จะช่วยให้สังคม ชนชาติบ้านเมืองสามารถดำรงได้อย่างปกติสุข (สำนักราชเลขาธิการ, 2552) จากแนวคิดดังกล่าวเห็นได้ว่าสังคมให้ความสำคัญ ในการพัฒนา และส่งเสริมให้ผู้เรียน หรือเยาวชนนั้นเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะของการเป็นผู้ที่มีจิตอาสา

วิทยาลัยอาชีวศึกษามณีอุทุมพรพิสัย เป็นสถาบันการศึกษาอาชีพ รับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช. ปวส.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ประกอบด้วย วิชาสาขางานการบัญชี งานคอมพิวเตอร์ และสาขางานการตลาด ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ประกอบด้วย สาขางานยานยนต์ สาขางานการก่อสร้าง สาขาวิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ วิทยาลัยอาชีวศึกษามณีอุทุมพรพิสัย กำหนดปรัชญา ดังนี้ “เรียนรู้ คู่คุณธรรม” นักเรียนอาชีวศึกษามณีอุทุมพรพิสัย ต้องเป็นบุคคลที่ศึกษาความรู้ อยู่ตลอดเวลาเพราะชีวิต คือ การเรียนรู้ คู่คุณธรรมหมายถึง นักเรียนอาชีวศึกษามณีอุทุมพรพิสัย ต้องเป็นคนที่มีคุณธรรม สืบสานประเพณีอันดีงาม ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป นักศึกษาอาชีวศึกษามณีอุทุมพรพิสัย เมื่อจบหลักสูตรแล้วมีอาชีพที่มั่นคง อีกทั้งมีจุดเน้นในการพัฒนานักศึกษาให้มีการศึกษาทั้งความรู้ความสามารถควบคู่กับการมีจริยธรรมและคุณธรรม เพื่อเป็นกำลังสำคัญของประเทศ ซึ่งทางวิทยาลัยได้ให้การสนับสนุนโครงการส่งเสริมจิตอาสาสาธารณะให้กับนักเรียน ทำการประเมินผลโครงการ พบว่าพฤติกรรมจิตอาสาของนักเรียนด้านการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน และการดูแลรักษาสิ่งของสาธารณะ อยู่ในระดับปานกลาง เช่น พฤติกรรมการขีดเขียนตามโต๊ะ ฝาผนัง ให้เห็นอยู่บ่อยๆ นอกจากนี้พบว่า ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมกับวิทยาลัย

เพื่อแก้ปัญหา อยู่ในระดับน้อย วิเคราะห์แล้วพบว่า นักเรียนขาดความตระหนัก จิตสำนึก ความเสียสละเวลา การเห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม การแสดงถึงการมีน้ำใจ ช่วยเหลือสังคมและชุมชนน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขาดการได้รับการสนับสนุนจากครูให้มีการปฏิบัติ และขาดการขัดเกลานิสัย ในเรื่องการรักษาความสะอาด และสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน รวมทั้งการรักษาทรัพย์สินสาธารณะประโยชน์ ให้คงอยู่ในสภาพที่ดี ทำให้มีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของคุณลักษณะของนักเรียน ไม่เป็นที่ไว้วางใจ ขาดความน่าเชื่อถือในตัวนักเรียน และมีผลกระทบต่อคุณภาพสถาบันการศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาพฤติกรรมจิตอาสา และปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนักเรียนอาชีวศึกษาวิทยาลัยจุฬามณีอุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณลักษณะการเป็นผู้ที่มีจิตอาสา ที่เหมาะสมแก่นักเรียนในวิทยาลัย และพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน และกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมจิตอาสาที่มีคุณภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมจิตอาสาของนักเรียนอาชีววิทยาลัยจุฬามณีอุทุมพรพิสัย
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยพฤติกรรมจิตอาสา ของนักเรียนอาชีววิทยาลัยจุฬามณีอุทุมพรพิสัย จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

ผลจากการวิจัยจะนำไปพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมจิตอาสาของนักเรียนอาชีววิทยาลัยจุฬามณีอุทุมพรพิสัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนอาชีววิทยาลัยจุฬามณีอุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ปีการศึกษา 2561 จำนวนทั้งหมด 298 คน (สำนักงานทะเบียนและบริการการศึกษา ของวิทยาลัยจุฬามณีอุทุมพรพิสัย, 2561)

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมจิตอาสาของนักเรียนอาชีววิทยาลัยจุฬามณีอุทุมพรพิสัย ที่ผู้วิจัยได้พัฒนามาจากของ ชิดาชนก วงศ์พิทักษ์ (2556) แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ประกอบด้วย เพศ ภูมิภาค การเดินทาง ค่าใช้จ่ายในการเรียน สาขาวิชาที่ศึกษา และชั้นปี

ตอนที่ 2 องค์ประกอบ พฤติกรรมจิตอาสา มี 6 ด้าน ได้แก่

1. ระดับพฤติกรรมจิตอาสา เป็นแบบสอบถาม จำนวน 15 ข้อ
2. ด้านการรับรู้ความสามารถ เป็นแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถในตนเอง จำนวน 9 ข้อ
3. ด้านการเห็นคุณค่าตนเอง เป็นแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง จำนวน 24 ข้อ
4. ด้านแรงจูงใจจิตอาสา เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแรงจูงใจที่มีผลต่อพฤติกรรม จำนวน 20 ข้อ
5. ด้านการมีตัวแบบด้านจิตอาสา แบบสอบถามการปฏิบัติเป็นแบบอย่างจิตอาสาอย่างสม่ำเสมอ จำนวน 9 ข้อ
6. ด้านการสนับสนุนทางสังคม เป็นแบบสอบถามการรับรู้ต่อการได้รับการสนับสนุนทางสังคม จำนวน 10 ข้อ

6. วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

คณะผู้วิจัยได้ปรับปรุงให้เข้ากับบริบทในการวิจัย ดังนั้นเมื่อได้ข้อคำถามทั้งหมดแล้ว จึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องในเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนของอาชีววิทยาลัยจุลมนิอุทุมพรพิสัย ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าคุณภาพเป็นรายข้อ (IOC) ด้วยสูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) และหาความเชื่อมั่น Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ดังนี้

1. วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ของแบบสอบถามโดยการพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC = 0.8 -1.00 หมายถึง เนื้อหาและข้อคำถามมีความสอดคล้องกัน (Index of Congruency : IOC) (บุญเชิด ภิญโญอนันต์พงษ์, 2545, น. 95)

2. วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญเชิด ภิญโญอนันต์พงษ์, 2545, น. 131) ได้ค่าความเชื่อมั่นภาพรวม เท่ากับ .768 โดย α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้ง 6 ด้าน ดังนี้ ด้านพฤติกรรมจิตอาสานักเรียน ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .870 ด้านการรับรู้ความสามารถ ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .936 ด้านการเห็นคุณค่าตนเอง ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .744 ด้านแรงจูงใจจิตอาสา ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .922, ด้านการมีตัวแบบด้านจิตอาสา ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.774 ด้านการสนับสนุนทางสังคม ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .881

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนอาชีววิทยาลัยจุลมนิอุทุมพรพิสัย โดยคำนวณค่าความถี่ และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูล ด้านพฤติกรรมจิตอาสา การรับรู้ความสามารถด้านการเห็นคุณค่าตนเอง แรงจูงใจจิตอาสา และการมีตัวแบบด้านจิตอาสา โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. นำค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ดังนี้

3.1 ด้านพฤติกรรมจิตอาสา ใช้เกณฑ์วัด 5 ระดับดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง มีความว่า มีพฤติกรรมจิตอาสา ในระดับมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง มีความว่า มีพฤติกรรมจิตอาสา ในระดับมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง มีความว่า มีพฤติกรรมจิตอาสา ในระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง มีความว่า มีพฤติกรรมจิตอาสา ในระดับน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง มีความว่า มีพฤติกรรมจิตอาสา ในระดับน้อยที่สุด

3.2 ด้านการรับรู้ความสามารถ ใช้เกณฑ์วัด 5 ระดับ ดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง มีความมั่นใจต่อการรับรู้ความสามารถตนเอง ในระดับมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง มีความมั่นใจต่อการรับรู้ความสามารถตนเอง ในระดับมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง มีความมั่นใจต่อการรับรู้ความสามารถตนเอง ในระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง มีความมั่นใจต่อการรับรู้ความสามารถตนเอง ในระดับน้อย

1.10 – 1.49 หมายถึง มีความมั่นใจต่อการรับรู้ความสามารถตนเอง ในระดับน้อยที่สุด

3.3 ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ใช้เกณฑ์วัด 5 ระดับ ดังนี้

- 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความภาคภูมิใจในตนเอง ในระดับมากที่สุด
  - 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความภาคภูมิใจในตนเอง ในระดับมาก
  - 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความภาคภูมิใจในตนเอง ในระดับปานกลาง
  - 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความภาคภูมิใจในตนเอง ในระดับน้อย
  - 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความภาคภูมิใจในตนเอง ในระดับน้อยที่สุด
- 3.4 ด้านแรงจูงใจจิตอาสา ใช้เกณฑ์วัด 5 ระดับ ดังนี้
- 4.50 – 5.00 หมายถึง แรงจูงใจที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตอาสา ในระดับมากที่สุด
  - 3.50 – 4.49 หมายถึง แรงจูงใจที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตอาสา ในระดับมาก
  - 2.50 – 3.49 หมายถึง แรงจูงใจที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตอาสา ในระดับปานกลาง
  - 1.50 – 2.49 หมายถึง แรงจูงใจที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตอาสา ในระดับน้อย
  - 1.00 – 1.49 หมายถึง แรงจูงใจที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตอาสา ในระดับน้อยที่สุด
- 3.5 ด้านการมีตัวแบบด้านจิตอาสา ใช้เกณฑ์วัด 5 ระดับ ดังนี้
- 4.50 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติเป็นแบบอย่างจิตอาสาอย่างสม่ำเสมอ ในระดับมากที่สุด
  - 3.50 – 4.49 หมายถึง มีการปฏิบัติเป็นแบบอย่างจิตอาสาอย่างสม่ำเสมอในระดับมาก
  - 2.50 – 3.49 หมายถึง มีการปฏิบัติเป็นแบบอย่างจิตอาสาอย่างสม่ำเสมอในระดับปานกลาง
  - 1.50 – 2.49 หมายถึง มีการปฏิบัติเป็นแบบอย่างจิตอาสาอย่างสม่ำเสมอในระดับน้อย
  - 1.00 – 1.49 หมายถึง มีการปฏิบัติเป็นแบบอย่างจิตอาสาอย่างสม่ำเสมอในระดับน้อยที่สุด
- 3.6 ด้านการสนับสนุนทางสังคม ใช้เกณฑ์ 5 ระดับ ดังนี้
- 4.50 – 5.00 หมายถึง มีการรับรู้ต่อการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ในระดับมากที่สุด
  - 3.50 – 4.49 หมายถึง มีการรับรู้ต่อการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ในระดับมาก
  - 2.50 – 3.49 หมายถึง มีการรับรู้ต่อการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ในระดับปานกลาง
  - 1.50 – 2.49 หมายถึง มีการรับรู้ต่อการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ในระดับน้อย
  - 1.00 – 1.49 หมายถึง มีการรับรู้ต่อการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ในระดับน้อยที่สุด

4. เปรียบเทียบปัจจัยพฤติกรรมจิตอาสา ของนักเรียนอาชีววิทยาลัยจุลมนิอุทุมพรพิสัย จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา โดยใช้สถิติ One-way ANOVA

8. ผลการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนอาชีววิทยาลัยจุลมนิอุทุมพรพิสัย จำนวนผู้ตอบ 298 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่เป็นหญิง 203 คน ร้อยละ 68.1 ชาย 95 คน ร้อยละ 31.9พักอาศัยต่างอำเภอ 119 คน ร้อยละ 39.9 ในอำเภอเมือง 51 คน ร้อยละ 17.1 ต่างจังหวัด 128 คน ร้อยละ 43.0 การเดินทางมาศึกษาโดยใช้รถบริการ 289 คน ร้อยละ 97.0 เดินทางเอง 8 คน ร้อยละ 2.7 อื่นๆ 1 คน ร้อยละ 0.3 ค่าใช้จ่ายในการศึกษา ชำระเอง 258 คน ร้อยละ 86.6 กู้ยืมเพื่อการศึกษา 13 คน ร้อยละ 4.4 อื่นๆ 27 คน ร้อยละ 9.1

2. ระดับพฤติกรรมจิตอาสาของนักเรียนอาชีววิทยาลัยจุลมนิอุทุมพรพิสัย พบว่า พฤติกรรมจิตอาสาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = .30$, $SD = 1.004$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีคะแนนมาก พบว่านักเรียนมักพูดพลบใจ หรือให้กำลังใจเมื่อเพื่อนประสบปัญหา หรือความทุกข์ และถ้าหากรู้ว่าเพื่อนไม่มีเงินก็ยินดีให้เพื่อนยืมเงินได้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.77$, $SD = .890$, $\bar{X} = 3.76$, $SD = .980$)

3. ระดับการรับรู้ความสามารถตนเองของนักเรียนอาชีวศึกษาพบว่า มีความมั่นใจต่อการรับรู้ความสามารถตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.64$, $SD = 1.593$) เมื่อพิจารณาเป็น

รายชื่อที่มีคะแนนมากพบว่า นักเรียนเป็นคนมีวินัยในการเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาอย่างสม่ำเสมอ มีคะแนนมากกว่าข้ออื่นๆ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.14$, $SD = 1.667$)

4. ระดับการเห็นคุณค่าตนเองของจิตอาสาจากการวิเคราะห์ พบว่า มีความภาคภูมิใจในการเห็นคุณค่าตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.93$, $SD = 1.184$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีคะแนนมาก พบว่านักเรียนมีความสุขในสิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน นักเรียนภูมิใจที่สามารถดูแลตัวเองได้ และนักเรียนมีความภูมิใจในตัวของตนเอง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.75$, $SD = 1.213$, $\bar{X} = 3.72$, $SD = 1.184$ และ $\bar{X} = 3.71$, $SD = 1.165$) ตามลำดับ

5. ระดับแรงจูงใจ ที่ทำให้เป็นพฤติกรรมจิตอาสาจากการวิเคราะห์ พบว่า ระดับแรงจูงใจที่เป็นพฤติกรรมจิตอาสา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.40$, $SD = 1.148$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีคะแนนมาก พบว่า นักเรียนรู้สึกสงสารบุคคลที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ และนักเรียนรู้สึกว่า เป็นเรื่องจำเป็นที่เราควรให้ความช่วยเหลือผู้อื่น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.77$, $SD = 1.148$, $\bar{X} = 3.71$, $SD = 1.087$)

6. ระดับการมีตัวแบบด้านจิตอาสาจากการวิเคราะห์ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.59$, $SD = 1.048$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีคะแนนมาก พบว่าผู้ปกครอง และเพื่อนมักจะสอนนักเรียนให้ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์โดยไม่หวังผลตอบแทน มีคะแนนสูงกว่าข้ออื่นๆ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.00$, $SD = .962$)

7. ระดับการสนับสนุนทางสังคมจากการวิเคราะห์ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.74$, $SD = 0.925$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีคะแนนมาก พบว่านักเรียนรับรู้กำลังใจจากครอบครัวในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.12$, $SD = .939$) ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยปัจจัยพฤติกรรมของนักเรียนในภาพรวม 6 ด้าน (n=298)

ปัจจัยพฤติกรรม	ค่าเฉลี่ย	SD	ความหมาย
ด้านพฤติกรรมจิตอาสา	3.30	1.004	มีพฤติกรรมจิตอาสาสูงปานกลาง
ด้านการรับรู้ความสามารถตนเอง	2.64	1.593	มีการรับรู้ความสามารถตนเองสูงปานกลาง
ด้านการเห็นคุณค่าตนเอง	2.93	1.184	มีความภาคภูมิใจในตนเองปานกลาง
ด้านแรงจูงใจ	3.40	1.148	มีแรงจูงใจการเป็นจิตอาสาปานกลาง
ด้านมีตัวแบบด้านจิตอาสา	3.59	1.048	มีการปฏิบัติเป็นตัวอย่างของจิตอาสาดีมาก
ด้านสนับสนุนด้านสังคม	3.74	0.925	มีการรับรู้ต่อการได้รับสนับสนุนทางสังคมสูงมาก

8. เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมจิตอาสา การรับรู้ความสามารถตนเอง การเห็นคุณค่าตนเองแรงจูงใจ การเป็นจิตอาสา การมีตัวแบบด้านจิตอาสา และการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมของนักเรียนอาชีววิทยาลัยจุฬามณีอุทุมพรพิสัยจำแนกตาม สาขาวิชา 5 สาขา ดังนี้ วิชาการบัญชี วิชาคอมพิวเตอร์ วิชาอิเล็กทรอนิกส์ วิชาการตลาด วิชาช่างยนต์ โดยภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของการรับรู้ความสามารถต่อตนเอง การเห็นคุณค่าตนเอง แรงจูงใจการเป็นจิตอาสา การมีตัวแบบด้านจิตอาสา และการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมของนักเรียนอาชีววิทยาลัยจุมณีอุทุมพรพิสัยจำแนกตาม สาขาวิชา 5 สาขา (n=298)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	4	570.610	142.652	1.769	.135
ภายในกลุ่ม	293	23622.159	80.622		
รวม	297	24192.768			

ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.05

9. การอภิปรายผล

ด้านพฤติกรรมจิตอาสา กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมจิตสาธารณะโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักเรียนมักพูดพลอบใจ หรือให้กำลังใจเมื่อเพื่อนประสบปัญหาหรือความทุกข์และถ้าหากรู้ว่าเพื่อนไม่มีเงินก็ยินดีให้เพื่อนยืมเงินได้ และนักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือสังคมที่วิทยาลัยจัดขึ้น อยู่ในระดับดีมาก สอดคล้องงานวิจัยของจิตติยา วาจิ (2559, น.72) ได้ทำวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับสูงทุกด้าน ปัจจัยการปลูกฝังจากโรงเรียน ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดู ปัจจัยด้านจิตสาธารณะ และปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริสุข นาคะเสถียรย์ และคณะ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้นโยบายของประเทศในทศวรรษที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคน เพื่อให้เป็นคนดีที่เก่งและมีสุข ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้ทรงเน้นแนวทางพัฒนาตามหลักแนวคิดการพึ่งพาตนเอง โดยใช้หลักพอประมาณ ส่งผลให้สถานศึกษาในทุกระดับๆ ได้สร้างกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ดังกล่าว จึงทำให้นักเรียนได้ผ่านการอบรมสั่งสอน และสอดแทรกให้ได้รับการปลูกฝังความมีจิตสาธารณะ จากการเรียนการสอนในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

ด้านความมั่นใจในการรับรู้ความสามารถตนเอง กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติด้านความมั่นใจในการรับรู้ความสามารถจิตอาสา โดยรวมอยู่ในระดับ มีความมั่นใจบ้างเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักเรียนเป็นคนมีวินัยในการเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาอย่างสม่ำเสมอ นักเรียนไม่เคยละเมิดข้อตกลงในการทำกิจกรรมจิตอาสา และนักเรียนสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบในการทำกิจกรรมจิตอาสาได้เป็นอย่างดี อยู่ในระดับมั่นใจมากและมั่นใจบ้างตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของธิดาชนก วงศ์พิทักษ์ (2556, น. 69) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยจิตสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Lau, Ying; Fang, Lue; Cheng, et al. (2019, p. 112-132) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจของอาสาสมัครการแก้ปัญหาสังคมการรับรู้ความสามารถของตนเองและสุขภาพจิต : วิธีการแบบจำลองสมการโครงสร้าง พบว่าแรงจูงใจอาสาสมัครมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความสามารถในการแก้ปัญหาสังคมและการรับรู้ความสามารถของตนเองในหมู่นักศึกษาระดับปริญญาตรี 1530 คน ผู้วิจัยอธิบายได้ว่านักเรียนสามารถอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจถึงความสำคัญของการทำกิจกรรมจิตอาสาได้เป็นอย่างดี และสามารถสร้างทัศนคติที่ดีในการทำกิจกรรมจิตอาสาให้แก่ผู้อื่นได้อย่างดี อยู่ในระดับมั่นใจบ้างนั้น อาจเป็นเพราะการทำกิจกรรมจิตอาสาทุกครั้งขาดการอธิบายให้ชัดเจนว่ากิจกรรมนั้นๆ มีวัตถุประสงค์ เพื่ออะไร เกิดประโยชน์ต่อ

ตนเอง และต่อสังคมอย่างไร และการช่วยกันปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมจิตอาสา เป็นการสร้างคุณงามความดี ตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สร้างคนดีที่เก่งและมีสุข

ด้านการเห็นคุณค่าตนเอง กลุ่มตัวอย่างมีความภาคภูมิใจการเห็นคุณค่าตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่านักเรียนมีความภูมิใจในตัวของตนเอง และมีความคิดเห็นว่าตนเองมีความสุขในสิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เช่นกัน สอดคล้องกับแนวคิดของมาสโลว์ (Maslow, 1970 อ้างถึงใน ประภาส ณ พิบูล, 2551) ได้กล่าวไว้ว่า ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองเกิดขึ้นจากการที่ผู้อื่นให้การยอมรับ โดยประเมินจะออกมาในรูปของทัศนคติ หรือความเชื่อว่าจะประสบความสำเร็จ หรือล้มเหลวในการกระทำสิ่งต่างๆ จะต้องใช้ความพยายามมากเท่าใด ในการกระทำสิ่งต่างๆ หากประเมินแล้ว อยู่ด้านบนก็จะเกิดความเชื่อมั่นในคุณค่าแห่งตน และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐชุตตา สุภาพจน์ (2561) เรื่อง จิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปัจจัยภายในตัวบุคคล ประกอบด้วย การรับรู้ความสามารถของตนเอง ซึ่งอธิบายได้ว่า การรับรู้ความสามารถของตน ซึ่งเป็นการที่บุคคลรับรู้ว่าคุณมีความสามารถที่จะทำกิจกรรมจิตอาสาได้สำเร็จ โดยใช้ความรู้ ความสามารถ ตลอดจนประสบการณ์ที่ตนมีนำมาใช้นั่นเอง

ด้านแรงจูงใจให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา กลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างเป็นจริง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับค่อนข้างเป็นจริงทุกข้อ และสอดคล้องกับ ธิตาชนก วงศ์พิทักษ์ (2556) พบว่าแรงจูงใจอาสาสมัครสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมจิตอาสา เนื่องจากแรงจูงใจอาสาสมัครเป็นกลุ่มของพฤติกรรมที่สามารถแยกเป็น 6 ด้าน (อนุ เจริญวงศ์ชัย 2551, น. 42) อ้างอิงจาก Clary; et al., 1998) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอาสาสมัครอย่างยั่งยืน สรวีสุต (2552) ซึ่งอธิบายได้ว่า แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาของนักเรียน เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้พฤติกรรมจิตอาสาสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ มีทัศนคติเชิงบวก เกิดการพัฒนาตนเอง ช่วยเหลือชุมชนและสังคมได้อย่างมีความสุข

ด้านการมีตัวแบบจิตอาสา กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรม/ปฏิบัติ ตัวแบบจิตอาสาอย่างสม่ำเสมอ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปกครองและเพื่อนมักจะสอนนักเรียนให้ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์โดยไม่หวังผลตอบแทน มีคะแนนสูง หมายถึง มีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิตาชนก วงศ์พิทักษ์ (2556) พบว่าการมีตัวแบบด้านจิตอาสาที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมจิตอาสา ด้วยเหตุผลนี้การที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ก็เนื่องมาจากการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาตั้งแต่วัยเด็ก เช่นเดียวกันกับจิตอาสา พ่อแม่มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมลักษณะนี้ให้เกิดขึ้นกับตัวบุคคล ถ้าพ่อแม่ผู้ปกครองมีการอบรมสั่งสอนและปลูกฝังคุณลักษณะที่ดี เลี้ยงดูด้วยความรักความเอาใจใส่

ด้านการสนับสนุนทางสังคม กลุ่มตัวอย่าง ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมเกี่ยวกับการรับรู้การปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะนักเรียนได้กำลังใจจากครอบครัวในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม และผู้ปกครอง หรือคนรอบข้างเป็นแบบอย่างพานักเรียนปฏิบัติตาม ได้รับคำชื่นชมและอาจได้รับเป็นรางวัล เป็นค่าตอบแทน ทำความดี สอดคล้องกับ ธิตาชนก วงศ์พิทักษ์ (2556) พบว่าการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมจิตอาสา และยังเป็นปัจจัยทำนายพฤติกรรมจิตอาสาเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 อธิบายได้ว่าหากนิสิต นักศึกษารับรู้ถึงการสนับสนุนทางสังคมสูง นิสิต นักศึกษาจะมีพฤติกรรมจิตอาสาสูงขึ้น ซึ่งอธิบายได้ว่า การสนับสนุนทางสังคม ที่ประกอบด้วย กำลังใจจากครอบครัวในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม การอำนวยความสะดวกจากวิทยาลัย เช่น ทุนสนับสนุน อุปกรณ์ รถรับ-ส่ง หาก

ได้รับการสนับสนุนอย่างสม่ำเสมอ และอย่างต่อเนื่อง จะส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน มีความ
เต็มใจ และเป็นแบบอย่างจิตอาสาให้กับรุ่นน้องได้อย่างยั่งยืนต่อไป

การเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมจิตอาสา การรับรู้ความสามารถต่อตนเอง การเห็นคุณค่าตนเอง
แรงจูงใจการเป็นจิตอาสา การมีตัวแบบด้านจิตอาสา และการรับรู้การสนับสนุนทางสังคม ของนักเรียน
อาชีววิทยาลัยจุฬามณีอุทุมพรพิสัย จำแนกตามสาขาวิชาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5
สอดคล้องกับงานวิจัยของศักดิ์ชาย เรื่องฤทธิ์ (2555) ได้ทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจกับจิต
สาธารณะ ในการเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของนิสิตมหาวิทยาลัยที่ศึกษาในคณะที่ต่างกัน มีแรงจูงใจ
ในการเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน การวิจัยครั้งนี้มีความเห็นว่า ควร
มีการกระตุ้นให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงออก และมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เนื่องจาก
นักเรียนทุกคนมีความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม อย่างไรก็ตามการดำเนินการควรจัดให้
เหมาะสมกับช่วงเวลา และให้สอดคล้องกับความต้องการ และความสนใจของนักเรียน เพื่อเป็นการส่งเสริม
ทักษะ ประสบการณ์ ที่จะเป็นประโยชน์กับตัวนักเรียนและชุมชนต่อไป

ข้อเสนอแนะผลการวิจัยไปใช้ จากงานวิจัยครั้งนี้ยังพบจุดอ่อนของปัจจัย 4 ด้านได้แก่ ด้าน
พฤติกรรมจิตอาสา ด้านการรับรู้ความสามารถตนเอง ด้านการเห็นคุณค่าตนเอง และแรงจูงใจการเป็นจิตอาสา
โดยจัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพจิตอาสาให้เป็นรูปธรรม และมีประสิทธิผลเกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อวิทยาลัย และ
ตัวนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำวิจัยการจัดรูปแบบการจัดกิจกรรมที่มีส่งผลต่อพฤติกรรม
จิตอาสาในสถาบันต่างๆเพื่อได้รูปแบบที่เหมาะสมในสถานการณ์ปัจจุบัน

10. เอกสารอ้างอิง

- จิตติยา วาจี. (2559). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งในเขต
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา. จันทบุรี:
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.*
- ณัฐชุตตา สุภาพจน์. (2561). *จิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร: คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร
เกษม. ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2561).*
- ดวงทิพย์ อันประสิทธิ์. (2555). *รูปแบบการขัดเกลาทางสังคมเพื่อเสริมสร้างจิตอาสาในชุมชน: กรณีศึกษา
ชุมชนบางน้ำหวาน อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์).*
- ธัญศญา ธรรมิสกุล. (2557). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพ วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรถวิทย์พัฒนชยการ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา
การพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- ปิ่นกนก วงศ์ปิ่นเพชร วิมล เหมือนคิด และ ชัญญา ลีศัตร์พ่าย. (2554). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตอาสาของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าพระนครเหนือ. วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์. ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 หน้า 9 – 16.*
- พลเมืองโลก. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี. ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2561.*
- ยุทธนา วรณปิติกุล. (2542). *สำนักพลเมือง: ความเรียงว่าด้วยประชาชนบนเส้นทางประชาคม. กรุงเทพฯ:
มูลนิธิการเรียนรู้และพัฒนาประชาคม.*

ศิริพร เวชโซ และคณะ. (2560). พฤติกรรมจิตอาสาในการพยาบาลเด็ก และปัจจัยคัดสรรที่มีอิทธิพลต่อ พฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 และ 4 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. *วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์*. ปีที่ 37 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2560.

สุทธิวรรณ เปรี่ยมพิมาย. (2561). จิตสาธารณะผู้เรียนอาชีวศึกษา : แนวทางการพัฒนาในบริบทความเป็น สุพัตรา พะเนตรรัมย์. (2557). ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพครูคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น. *วารสารกรุงเทพตะวันออกเฉียงใต้*. ปีที่ 2 ฉบับ ที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2559.

Lau, Ying; Fang, Lue; Cheng, et al.(2019). แรงจูงใจของอาสาสมัครการแก้ปัญหาสังคมการรับรู้ ความสามารถของตนเองและสุขภาพจิต: วิธีการแบบจำลองสมการโครงสร้าง SEM. *วารสารจิตวิทยา ศึกษา*. V.39 n.1 p.112-132.